

مداخلات روانشناختی وزارت بهداشت و هزینه های مداخلات مرتبط با سیل

دکتر احمد حاجبی

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران
مدیرکل دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

برنامه کشوری

حمایت های روانی اجتماعی در

حوادث غیر مترقبه

برنامه کشوری حمایت های روانی اجتماعی در حوادث غیرمترقبه

- ویرایش اول: در سال ۱۳۷۷ پس از نیاز سنجی در زلزله بیرجند و اردبیل
- ویرایش دوم ۱۳۸۱: پس از زلزله قزوین
- ویرایش سوم ۱۳۸۲: پس از زلزله بم
- ویرایش چهارم ۱۳۸۸: همزمان با ادغام برنامه در EOP
- ویرایش پنجم ۱۳۹۴: بازبینی برنامه EOP

هدف کلی برنامه

پیشگیری از عوارض روانی و اجتماعی ناشی از
حوادث غیرمترقبه

اهداف اختصاصی

- افزایش توان انطباق و آماده سازی بازماندگان
- تقویت مهارت های بازماندگان و کمک به جامعه برای سازماندهی مجدد و بازسازی جامعه
- کاهش شیوع و پیشگیری از پیشرفت و تشدید عوارض روانی بدنبال حوادث غیرمترقبه
- ارتقاء سطح سلامت روان در جامعه

استراتژی های اجرایی برنامه

۱- استراتژی اداری :

تشکیل کمیته حمایت های روانی اجتماعی حوادث غیرمترقبه در
سطح ستاد، استان ها و شهرستان ها

۲- استراتژی های آموزشی :

آموزش عمومی

آموزش تخصصی

استراتژی های اجرایی برنامه

۳- استراتژی های درمانی :

-مداخلات غیر دارویی و دارویی

۴- استراتژیهای باز توانی

- توسعه حمایت های اجتماعی به آسیب دیدگان

۵- استراتژی های پژوهشی

-ایجاد مراکز اطلاع رسانی و بانک اطلاعات

-آماده سازی طرح نامه های پژوهشی مربوطه

برنامه اجرایی

- مرحله اول (قبل از حادثه)
- مرحله دوم (بلافاصله بعد از حادثه)
- مرحله سوم (از هفته دوم تا شش ماه بعد از شروع برنامه)
- مرحله چهارم (از ماه شش به بعد)

اصول اصلی برنامه

- دادن اطلاعات درست
- ارائه مراقبت های اولیه و کمک های اولیه روانشناختی
- توجه به موضوع و چشم انداز خانواده
- حمایت های روانی اجتماعی برنامه ای مبتنی بر جامعه است.
- تلاش برای پاسخگویی به نیازها
- ارائه مداخلات روانی- اجتماعی بصورت گروهی بر روش انفرادی
ارجح است.

اصول اصلی برنامه

- توانمندسازی افراد بازمانده و مشارکت آنان در برنامه ها
- حمایت های روانی اجتماعی بر اساس غربالگری فعال جمعیت آسیب دیده و ارائه مداخلات بصورت سیاری می باشد.
- کاهش انزوا و احساس گناه
- عادی سازی
- تقویت چشم اندازهای مثبت
- پرهیز از برچسب بیماری زدن به بازماندگان

گزارش حمایت های روانی-اجتماعی

وزارت بهداشت در استان های

سیل زده- ۱۳۹۸

گزارش اقدامات وزارت بهداشت در سیل ۱۳۹۸

- برگزاری جلسات هماهنگی با نمایندگان سازمان بهزیستی کشور و سازمان هلال احمر به منظور هم افزایی اقدامات در سطح کشوری، استانی و شهرستانی
- تهیه و تدوین فلوچارت فرآیند خدمات در حوزه سلامت روان، سلامت جسمی و حمایت های اجتماعی
- تهیه و تدوین دستورالعمل اجرای فرآیندهای خدمات سلامت روان و حمایت های اجتماعی
- استقرار و حضور روانپزشک در شهرستانهای حادثه دیده جهت ارائه خدمات روانپزشکی به افراد ارجاع شده

گزارش اقدامات وزارت بهداشت در سیل ۱۳۹۸

- هماهنگی با معاونت های درمان و غذا و دارو در سطح دانشگاه های علوم پزشکی به منظور سرویس دهی خدمات درمان با داروهای آگونیسست
- هماهنگی و ارسال اسباب بازی برای کودکان آسیب دیده به کمک انجمن علمی روانپزشکان ایران
- برگزاری ۲۳ کارگاه آموزشی حمایت های روانی اجتماعی در حوادث برای تعداد ۴۸۳ روانشناس بخش دولتی و خصوصی در دانشگاه های درگیر سیل
- استقرار ۲۹۸ کارشناس سلامت روان (۱۴۹ تیم) و تعیین سرگروه ها

گزارش اقدامات وزارت بهداشت در سیل ۱۳۹۸

- حضور در چادرهای محل استقرار خانواده های آسیب دیده جهت ارائه کمک های روانشناختی و حمایت های اجتماعی
- غربالگری تعداد ۸۳۶۷۲ نفر از افراد در معرض حادثه سیل توسط کارشناسان سلامت روان مستقر در مناطق
- شناسایی تعداد ۸۴۳۳ نفر افراد دارای علایم روانشناختی، نیازمند مداخلات روانشناختی در طی ارزیابی اولیه

گزارش اقدامات وزارت بهداشت در سیل ۱۳۹۸

- برگزاری بیش از ۱۷۴۱ جلسه مداخلات گروهی برای افراد غربال مثبت توسط تیم های سلامت روان
- شناسایی تعداد ۱۶۵۹ مورد کیس نیازمند حمایت های اجتماعی توسط تیم های سلامت روان و ارجاع به دستگاه های ذیربط
- شناسایی ۲۱۴۹ بیمار مبتلا به اختلالات روانپزشکی توسط تیم های سلامت روان در مناطق سیل زده و ارجاع به مراکز خدمات جامع سلامت
- شناسایی تعداد ۳۹۴ نفر افراد مصرف کننده مواد توسط تیم های سلامت روان در مناطق سیل زده و ارجاع به درمان

برآورد بودجه مورد نیاز برای

درمان اختلالات روانپزشکی

در سیل زدگان

برآورد بودجه مورد نیاز برای درمان اختلالات روانپزشکی در سیل زدگان

برآورد شیوع واقعی اختلالات در جمعیت سیل زده استان‌های مورد مطالعه

شیوع واقعی اختلالات (درصد فراوانی)	شیوع مشاهده شده اختلالات (درصد فراوانی)	جمعیت سیل زده	استان	
			۶ تا ۱۵ سال	۱۶ سال به بالا
۶۹۶ (۲.۴)	۱۷۹۷ (۶.۲)	۲۸۹۸۷	گلستان	
۲۱۵۸ (۴.۳)	۷۷۲۸ (۱۵.۴)	۵۰۱۷۹	گلستان	
۲۸۵۴	۹۵۲۵	۷۹۱۶۶	مجموع	
۶۵۰ (۲۷.۲)	۶۸۹ (۲۸.۸)	۲۳۹۱	لرستان	
۱۲۹۸۰ (۴۷.۲)	۱۳۵۵۷ (۴۹.۳)	۲۷۵۰۰	لرستان	
۱۳۶۳۰	۱۴۲۴۶	۲۹۸۹۱	مجموع	
۷۳۹ (۵.۵)	۱۲۰۹ (۹.۰)	۱۳۴۳۸	خوزستان	
۵۴۹ (۲.۲)	۳۴۲۰ (۱۳.۷)	۲۴۹۶۲	خوزستان	
۱۲۸۸	۴۶۲۹	۳۸۴۰۰	مجموع	
۲۰۸۵	۳۶۹۵	۴۴۸۱۶	کل	
۱۵۶۸۷	۲۴۷۰۵	۱۰۲۶۴۱	کل	
۱۷۷۷۲	۲۸۴۰۰	۱۴۷۴۵۷	مجموع	

برآورد بودجه مورد نیاز برای درمان اختلالات روانپزشکی در سیل زدگان

برآورد حداقل مداخلات لازم برای درمان اختلال استرس پس از سانحه یا افسردگی شدید در یک دوره درمانی یک ساله

مداخلات لازم برای درمان اختلال استرس پس از سانحه یا افسردگی شدید	گروه سنی
برای تمام بیماران ۸ جلسه ویزیت روانپزشک و ۱۲ جلسه گروه درمانی	بزرگسالان
برای ۲۵ درصد بیماران ۸ جلسه ویزیت روانپزشک اضافی	
برای ۱۰ درصد بیماران سه هفته درمان بستری	
برای تمام بیماران ۸ جلسه ویزیت روانپزشک و ۱۲ جلسه گروه درمانی	کودکان و نوجوانان
برای ۴۰ درصد از بیماران ۸ جلسه ویزیت اضافه	

برآورد بودجه مورد نیاز برای درمان اختلالات روانپزشکی در سیل زدگان

برآورد بار اقتصادی ناشی از هزینه‌های مستقیم مداخلات لازم برای درمان اختلال استرس پس از سانحه یا افسردگی شدید در سیل‌زدگان استان‌های مورد مطالعه

هزینه به میلیون تومان *	تعداد افراد	ارزش نسبی مداخلات درمانی بر حسب کا به ازای هر نفر	گروه سنی
۱۷۰۲۴.۸	۱۵۶۸۷	۱۱۴	بزرگسالان
۲۶۸۸.۳	۳۹۲۲	۷۲	
۱۱۵۳۲.۱	۱۵۶۹	- (۷۳۵۰۰۰۰ تومان برای سه هفته بستری در بخش روانپزشکی)	
۳۲۰۶.۴	۱۵۶۸۷	- (۲۰۴۴۰۰ تومان هزینه داروها برای یک دوره یک ساله)	
۳۴۴۵۱.۶	مجموع		
۲۲۶۲.۸	۲۰۸۵	۱۱۴	کودکان و نوجوانان
۵۷۱.۷	۸۳۴	۷۲	
۴۲۶.۲	۲۰۸۵	- (۲۰۴۴۰۰ تومان هزینه داروها برای یک دوره یک ساله)	
۳۲۶۰.۷	مجموع		
۳۷۷۱۲.۳	جمع کل هزینه درمان بزرگسالان و کودکان و نوجوانان:		

* ضریب هر کا ۹۵۲۰ تومان می‌باشد.

برآورد بودجه مورد نیاز برای درمان اختلالات روانپزشکی در سیل زدگان

برآورد بودجه مورد نیاز برای درمان رایگان اختلال استرس پس از سانحه یا افسردگی شدید سیل زدگان
استان‌های مورد مطالعه در شبکه بهداشت و درمان کشور

گروه سنی	نوع مداخلات	تعهدات بیمه	کل بار اقتصادی به میلیون تومان	پرداخت مستقیم از جیب به میلیون تومان
بزرگسالان	سرپایی	٪ ۷۰	۱۹۷۱۳.۱	۵۹۱۳.۹
	بستری	٪ ۹۰	۱۱۵۳۲.۱	۱۱۵۳.۲
	دارویی	٪ ۷۰	۳۲۰۶.۴	۹۶۱.۹
مجموع			۳۴۴۵۱.۶	۸۰۲۹
کودکان و نوجوانان	سرپایی	٪ ۷۰	۲۸۳۴.۵	۸۵۰.۳
	دارویی	٪ ۷۰	۴۲۶.۲	۱۲۷.۹
مجموع			۳۲۶۰.۷	۹۷۸.۲
جمع کل هزینه درمان بزرگسالان و کودکان و نوجوانان			۳۷۷۱۲.۳	۹۰۰۷.۲

تشکر از توجه شما